

Právní limity pro OPEN DATA neboli jak to jde...

i za splnění požadavků Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679
ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob při zpracovávání osobních
údajů a o volném pohybu těchto údajů (GDPR)

Vypracovali: JUDr. Pavel Nechala, PhD.
JUDr. Michala Hašková
Mgr. Simona Šašínková

1. Účel a cieľ analýzy

Tato analýza užívania Open Data za súčasného splnenia požiadaviek GDPR bola vypracovaná advokátnou kanceláriou Nechala & Co., s. r. o.¹

Cieľom tejto analýzy je posúdiť zákonnosť spracovania osobných údajov z verejne dostupných registrí a oficiálnych zdrojov.

Tato analýza bola preložená do českého jazyka spoločnosťou Imper CZ, s.r.o. se souhlasem autora. / B. Obsah tejto analýzy je chránený v smyslu platnej legislatívy Českej republiky. Žiadna iná osoba nemá oprávnenie šíriť obsah tejto analýzy alebo jej akokoľvek využívať a používať bez uvedenia odkazu na autora a / alebo bez zvláštného súhlasu autora.

Tato analýza sa zverejňuje za účelom poskytnutia právnej argumentácie i pre nevládnú organizáciu a novinárov, ktorí sa zaoberajú spracovaním údajov z zverejnených registrí. V tomto rozsahu poskytuje advokátna kancelária Nechala & Co., s. r. o., súhlas s jejím použitím.

2. Východiska pro provedení analýzy

Tato analýza bola pripravená za účelom zodpovedania otázky, či je možné spracovávanie osobných údajov, ktoré sú súčasťou tzv. Open Data, po 25. kvétnu, kedy sa začne uplatňovať nařízení GDPR.

Zdrojom spracovaných osobných údajov sú verejné registry. Ide o oficiálne registry štátnych inštitúcií (ako Obchodný register, Živnostenský register a podobne). Registry, z ktorých sa osobné údaje zbierajú, sú jednak verejné registry dostupné neurčenému okruhu užívateľov (ako Obchodný register, Živnostenský register a podobne), ale i registry, ktoré sú dostupné iba na základe zvláštnych žiadostí a za úplatu (napr. Centrálny register exekúcií).

Osobné údaje, ktoré sa spracovávajú, sú obsahom informácií, ktoré sú voľne a bezplatne (výnimočne za úplaty v prípade Centrálného registru exekúcií) dostupné pre každého za rovnakých podmienok, tzv. otvorené údaje, resp. Open Data. Otvorené údaje sú prístupné na internete v štruktúrovanej forme, ktorá umožňuje ich hromadné strojové spracovanie.²

V súčasnosti je možné spracovanie osobných údajov nachádzajúcich sa v rámci tzv. Open Data, a to na základe zvláštnych zákonných zmocnení uvedených v pôvodnom zákone o ochrane osobných údajov.³ GDPR a ani nový zákon o ochrane osobných údajov neobsahuje výslovné zvláštné povolenie na ďalšie spracovanie už jednou zverejnených osobných údajov. Takové spracovanie osobných údajov bude možné i naďalej, avšak bude nutné nájsť pre to iný právny základ.⁴

¹Nechala & Co., s. r. o., je spoločnosť s ručením obmedzeným založená podľa § 15 zákona č. 586/2003 Zb. o advokácii v znení neskorších predpisov, so sídlom Panenská 23, 811 03 Bratislava, Slovenská republika, IČO: 36 868 604, zapsaná v obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sro, vložka č. : 65814 / B, jednatelom prostredníctvom: JUDr. Pavel

Nechala, PhD., Jednatel a advokát.

²zdroj: https://www.slovensko.sk/sk/zivotne-situacie/zivotna-situacia/_open-data-otvorene-data/, 06.03.2018

³§ 10 ods. 3 písm. a) pôvodného zákona o ochrane osobných údajov

⁴Kolektív autorov: GDPR / Obecné nařízení o ochraně osobních údajů, Wolters Kluwer, Praha 2017, s. 124

ANALÝZA PRÁVNÍHO ZÁKLADU

I. Zákonnosť zpracování osobních údajů z Open Data

Mezi základní zásady zpracování osobních údajů ve smyslu GDPR patří zákonnost zpracování.⁵

Podle čl. 6 GDPR je zásada zákonitosti naplněna pouze tehdy, pokud je splněna jedna z následujících podmínek:

- dotyčná osoba vyjádřila souhlas se zpracováním svých osobních údajů pro jeden nebo několik konkrétních účelů;⁶
- zpracování je nezbytné pro plnění smlouvy, jejíž stranou je dotyčná osoba, nebo aby se na základě žádosti dotčené osoby provedly opatření před uzavřením smlouvy;⁷
- zpracování je nezbytné pro splnění zákonné povinnosti provozovatele;⁸
- zpracování je nezbytné, aby se ochránily životně důležité zájmy dotčené osoby nebo jiné fyzické osoby;⁹
- zpracování je nezbytné pro splnění úkolu prováděného ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci svěřené provozovateli;¹⁰
- zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů, které sleduje provozovatel nebo třetí strana, s výjimkou případů, kdy nad takovými zájmy převažují zájmy nebo základní práva a svobody dotčené osoby, které vyžadují ochranu osobních údajů, zejména pokud je dotčenou osobou dítě.¹¹

Podmínky definované v čl. 6 GDPR jsou právními základy, na základě, kterých je umožněno zpracovávat osobní údaje. Každý provozovatel musí určit konkrétní právní základ, na kterém zpracovává osobní údaje.

Je třeba zkoumat, zda je Open Data možné zpracovávat na základě některého z výše uvedených právních základů. Právní základy uvedené v GDPR jsou koncipovány v zásadě rovnocenně. Avšak podle názorů odborné veřejnosti by měl platit princip prioritní volby specifického právního základu (Čl. 6 odst. 1 písm. B) až e) GDPR) a až v případě, že takový právní základ neexistuje, měl by provozovatel zkoumat, zda je možné zpracování na základě oprávněného zájmu (čl. 6 odst. 1 písm. f) GDPR). Souhlas jako právní základ by měl být zvolen jako poslední možnost vzhledem k právům dotčených osob a jejich možnost kdykoliv odvolat souhlas.

Níže uvádíme stručnou charakteristiku a vysvětlení, proč není možné využít při zpracovávání Open Data právní základy uvedené v čl. 6 odst. 1 písm. b) až e) GDPR.

5 čl. 5 ods. 1 písm. a) GDPR

6 čl. 6 ods. 1 písm. a) GDPR

7 čl. 6 ods. 1 písm. b) GDPR

8 čl. 6 ods. 1 písm. c) GDPR

9 čl. 6 ods. 1 písm. d) GDPR

10 čl. 6 ods. 1 písm. e) GDPR

11 čl. 6 ods. 1 písm. f) GDPR

1.1 Plnění smlouvy jako právní základ

Provozovatel nemá s dotýčnými osobami žádný smluvní či jiný vztah. Proto právní základ plnění smlouvy není možné použít.

1.2 Plnění zákonné povinnosti provozovatele jako právní základ

Ze současného právního řádu České republiky nevyplývá konkrétní povinnost zpracování Open Data. Zastáváme názor, že i kdyby došlo ke změně zákona o ochraně osobních údajů nebo jiného předpisu¹² za účelem umožnění zpracování Open Data, šlo by o doplnění možnosti, nikoliv povinnosti zpracování Open Data.

Plnění zákonné povinnosti provozovatele jako právní základ se využije v případě zaměstnavatelů, kteří musí sdělovat údaje o mzdách svých zaměstnanců orgánům sociálního zabezpečení nebo daňovým úřadům, nebo pokud jsou finanční instituce povinny oznámit příslušným orgánům určité podezřelé transakce v rámci pravidel proti praní peněz. Jde tedy o případy, kdy je provozovateli povinnost dána přímo zákonem, dochází při ní ke zpracovávání osobních údajů a nesmí mít na výběr možnost splnit nebo neplnit danou povinnost.¹³

Ke stejnému výkladu se přiklání i kontrolní orgán ve Spojeném království ICO,¹⁴ který uvádí použití čl. 6 odst. 1 písm. c) GDPR pokud provozovatel zpracovává osobní údaje při výkonu povinnosti, která mu vyplývá ze zákona.¹⁵

Z výše uvedených důvodů není možné předpokládat, že změna legislativy v oblasti práva na informace nebo ochrany osobních údajů by mohla být prostředkem pro zpracování Open Data s právním základem plnění zákonné povinnosti provozovatele.

Pro úplnost je důležité, že vytvoření právního základu zpracování osobních údajů nad rámec GDPR není možné. Právní základy zpracování osobních údajů mohou být upraveny jen v GDPR. GDPR neobsahuje tzv. zmocňující ustanovení na vytvoření nového právního základu na úrovni národních legislativ.

1.3 Ochrana zájmů dotýčné osoby jako právní základ

Při zpracovávání Open Data nejde o zpracování osobních údajů, které jsou nezbytné pro ochranu životně důležitých zájmů dotčené osoby nebo jiné fyzické osoby, v tomto případě jde např. spíše o situaci, kdy dotýčná osoba je v ohrožení života a zpracovávání osobních údajů z její lékařské dokumentace je nezbytné pro záchranu jejího života.¹⁶

¹² např. zákon č. 211/2000 Sb. o svobodném přístupu k informacím a o změně některých zákonů (zákon o svobodě informací) ve znění pozdějších předpisů

¹³ Jednotlivé právní základy stanovené GDPR mají svůj základ ve směrnici. Směrnice umožňovala zpracování osobních údajů, pokud to "je nezbytné pro splnění právní povinnosti, které podléhá provozovatel". Proto je možné používat jako výkladové pomůcky i komentářů pokyny a stanoviska směrnice. V tomto případě konkrétní pokyny k pojmu oprávněný zájem

¹⁴ ICO je nezávislý orgán Spojeného království, který byl zřízen s cílem dohlížet na dodržování práva na informace a ochranu osobních údajů; zdroj <https://ico.org.uk/>

¹⁵ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-for-processing/legalobligation/>

¹⁶ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-forprocessing/vital-interests/>

1.4 Plnění úkolů veřejné služby jako právní základ

Právní základ zpracování osobních údajů – plnění úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci vychází ze směrnice, která definovala právní základ následovně:

"Zpracování je nezbytné pro vykonání úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejného pověření svěřeného provozovateli nebo třetí straně, které jsou údaje sdělovány." Tady však jde o případy, v nichž samotný provozovatel uplatňuje oficiální pověření nebo vykonává roli ve veřejném zájmu (není však nezbytné, aby mu byla dána zákonná povinnost zpracovávat osobní údaje) a zpracování je nezbytné pro uplatňování takového pověření nebo na výkon úkolů ve veřejném zájmu. Jde o případy, kdy daňový úřad může shromažďovat a zpracovávat daňová přiznání jednotlivce s cílem stanovit a ověřit výši daně, která se má zaplatit.¹⁷

K uvedenému výkladu se přiklání i ICO, který předpokládá použití tohoto právního základu v případě, že jde o veřejné orgány, i když uvedené ustanovení lze použít i v případě, pokud jde o instituci, která uplatňuje oficiální pověření nebo vykonává úkoly ve veřejném zájmu. Tyto orgány a instituce mohou zpracovávat osobní údaje, avšak jejich úkoly, funkce a pravomoc musí mít základ v zákoně (t.j. úloha musí být uložena zákonem).¹⁸

1.5 Souhlas jako právní základ

V případě zpracovávání Open Data nedochází při sklizni a prvotních operacích s osobními údaji k žádnému kontaktu s dotčenými osobami. Proto platí, že Open Data nejsou zpracovávány na základě souhlasu dotčené osoby. Získání souhlasu dotčené osoby na zpracování jejího osobních údajů není možné.

1.6 Oprávněný zájem jako právní základ

Zpracování osobních údajů, které je nezbytné pro účely oprávněných zájmů provozovatele podle čl. 6 odst. 1 písm. f) GDPR, obsahuje 3 předpoklady:¹⁹

- samotná identifikace oprávněného zájmu,
- prokázání, že zpracování osobních údajů je nezbytné k jeho dosažení, a
- vyvážení oprávněného zájmu se zájmy, právy a svobodami dotčených osob.

Zkoumání výše uvedených předpokladů se uskutečňuje prostřednictvím samostatného testu, který se váže na jednotlivé informační systémy. Možnost použití samotného čl. 6 odst. 1 písm. f) GDPR závisí až na výsledku takového testu proporcionality.²⁰

Za účelem provedení testu proporcionality je důležité nejprve posoudit povahu a zdroj oprávněných zájmů provozovatele na zpracování osobních údajů a následně zhodnotit, zda je zpracování nezbytné pro sledování tohoto zájmu, a rovněž posoudit vliv takového zpracování na dotčené osoby.²¹ Mezi klíčové faktory, které je třeba zohlednit při provádění testu proporcionality patří:²²

¹⁷ Pokyny k pojmu oprávněný zájem

¹⁸ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-forprocessing/public-task/>

¹⁹ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-forprocessing/legitimate-interests>

²⁰ Pokyny k pojmu oprávněný zájem, str. 49

²¹ Pokyny k pojmu oprávněný zájem, str. 50

²² Pokyny k pojmu oprávněný zájem

a) Posouzení oprávněného zájmu provozovatele

Na to, aby se zájem provozovatele zpracovávat osobní údaje považoval za "oprávněný" a aby byl relevantní podle čl. 6 odst. 1 písm. f) GDPR, musí splňovat požadavek zákonnosti, t.j. musí být v souladu s právními předpisy EU a vnitrostátními právními předpisy. Musí být také dostatečně jasně formulován a dostatečně specifický na to, aby umožňoval provedení testu přiměřenosti vůči zájmům a základním právům dotčené osoby. Rovněž musí představovat skutečný a současný zájem – to znamená, že zájem nesmí být spekulativní.²³

GDPR neobsahuje definici oprávněného zájmu, pouze příkladem v bodě odůvodnění 47 druhá věta uvádí: "*Takový oprávněný zájem by mohl existovat například tehdy, kdyby mezi dotyčnou osobou a provozovatelem existoval relevantní a přiměřený vztah, například kdyby byla dotčená osoba vůči provozovateli v postavení klienta nebo v jeho službách.*" Z uvedeného textu byl odvozen a publikovaný arbitrární názor o potřebě existence vztahu mezi provozovatelem a dotyčnou osobou.

T. Valentová uvádí: "*Podmínkou pro aplikaci oprávněného zájmu jako právního základu pro zpracování osobních údajů je, že mezi dotyčnou osobou a provozovatelem musí existovat relevantní a přiměřený vztah, na jehož základě dotyčná osoba může oprávněně očekávat, že dojde k zpracovatelské operaci.*"²⁴ Právě naopak, ve výše uvedeném textu je uveden pouze jeden příklad existence oprávněného zájmu. Jinými slovy, ani při použití gramatického výkladu nelze dospět k prezentovaným závěrům.

Potřebné je však uvedenou problematiku zkoumat blíže, přičemž je nejvhodnější použití teleologického výkladu. Teleologický výklad je výklad účelový, který má zajistit nalezení účelu a smyslu právní normy. Teleologický výklad zkoumá, jaký byl úmysl zákonodárce a jaký je účel rozebírání právní normy.

Proces tvorby GDPR patřil k nejrozsáhlejším legislativním procesům v historii Evropské unie, protože snahou byla harmonizace již rozvinuté právní úpravy ochrany osobních údajů ve všech členských státech. Existovalo několik odlišností, jako například i diskutovaný právní základ zveřejněných informací v České republice, které měla připravovaná úprava sjednotit. V procesu tvorby předmětného ustanovení o právním základě – oprávněný zájem existoval zpočátku katalog skutkových podstat, který byl postupně zužován, a nakonec redukován na samotný pojem s odkazem na recitály. Mezi tyto skutkové podstaty patřily i zveřejněné informace: "**(fb) the data are collected from public registers, lists or documents accessible by everyone.**"²⁵

Racionální výklad úmyslu tvůrce regulace potvrzuje jednak snahu ponechat širokou otevřenou definici v textu GDPR vzhledem k nemožnosti popsat všechny situace, které mohou v praxi zpracování osobních údajů nastat, a také v recitálech výhradně naznačit exemplifikativně některé případy. Naopak, nelze potvrdit, že byla snaha redukovat pojem oprávněný zájem pouze na některé situace jako například ty, které souvisejí s právním vztahem mezi dotyčnou osobou a provozovatelem. Na takový závěr není podklad ani v textu GDPR a ani v jeho vysvětlujících ustanoveních. Na podporu této argumentace lze uvést i odbornou literaturu: "*To, že tyto (oprávněné) zájmy mají být chápány široce, prokazuje i Recitál 47 druhá, šestá, sedmá věta GDPR: jeden příklad je existence právního vztahu mezi provozovatelem a dotyčnou osobou.*"²⁶

²³ Pokyny k pojmu oprávněný zájem, str. 49

²⁴ T. Valentová, J. Žulový, M. Švec - Nová pravidla ochrany osobních údajů. Wolters Kluwer. 2018. Bratislava. s. 75

²⁵ Amendment 102 v <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2013-0402+0+DOC+XML+V0//EN>

²⁶ B.P. Paal, D.A. Pauly - Datenschutzverordnung. C.H.Beck. Mnichov. 2017.s. 97

Na základě výše uvedeného je nesporné, že existence vztahu mezi provozovatelem a dotčenými osobami není nezbytná podmínka aplikaci čl. 6 odst. 1 písm. f) GDPR.

Nad rámec výše uvedeného se vyjádříme i k právní závaznosti vysvětlujících recitálů. V právním řádu EU zastávají recitály funkci interpretačního nástroje, který může pomoci vysvětlit účel a záměr určitého normativního nástroje (normativního aktu EU). Rovněž je možné je zohlednit při řešení nejasností v legislativních ustanoveních, kterých se týkají, ale jako takové nemají samostatný právní účinek.²⁷ Tento názor potvrzují i rozhodnutí ESD jako např. případ **Case 215/88 Casa Fleischhandels [1989] ECR 2789, v paragrafu 31**: "*Zatímco recitál v preambuli nařízení může objasnit výklad, který má být poskytnut právnímu předpisu, sám o sobě nemůže být předpisem samotným.*" Rovněž rozhodnutí v případě **Case C-162/97, Nilsson, [1998] ECR I-7477 v paragrafu 54** uvádí: "*Preamble aktu Společenství není právně závazná a nelze se na ni odvolávat jako na důvod, pro který by bylo možné se odchýlit od samotných ustanovení dotyčného aktu.*"²⁸

Podle ICO oprávněné zájmy mohou představovat vlastní zájmy provozovatele nebo zájmy třetích stran a mohou zahrnovat např. obchodní zájmy, individuální zájmy nebo i zájmy ve formě širších společenských výhod. GDPR výslovně uvádí použití oprávněných zájmů v souvislosti se zpracováním osobních údajů klientů, pro účely přímého marketingu nebo pro účely předcházení podvodům, avšak tento výčet není taxativní (úplný).²⁹ K takovému výkladu se přiklání i pokyny k pojmu oprávněný zájem, které uvádí neúplný seznam některých nejběžnějších kontextů, v nichž může vzniknout otázka aplikace oprávněného zájmu jako právního základu zpracování osobních údajů.³⁰

Na identifikaci oprávněného zájmu jako právního základu zpracování osobních údajů je třeba zvážit následující otázky:

- Proč chce provozovatel zpracovávat osobní údaje, co se snažíte dosáhnout?
- Kdo má prospěch ze zpracování osobních údajů provozovatelem? Jakým způsobem?
- Existují na zpracování osobních údajů širší společenské výhody?
- Jak důležité jsou tyto výhody?
- Jaký by byl dopad, kdyby provozovatel nemohl zpracovávat osobní údaje?
- Jde o neetické zpracování osobních údajů?³¹

Oprávněný zájem může například představovat:

- Výkon základního práva – při zpracovávání osobních údajů provozovatelem může jít např. o výkon základního práva, které je obsaženo v Evropské chartě základních práv v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Mezi tato práva patří např. svoboda projevu a právo na informace nebo právo na přístup k dokumentům.³²

²⁷ Complexity of EU law in the domestic implementing process, dostupné na: http://ec.europa.eu/dgs/legal_service/seminars/20140703_baratta_speech.pdf str. 8

²⁸ Complexity of EU law in the domestic implementing process, dostupné na: http://ec.europa.eu/dgs/legal_service/seminars/20140703_baratta_speech.pdf str. 8

²⁹ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-forprocessing/legitimate-interests/> 30 Usmernenie k pojmu oprávněný zájem, str. 24 31 <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-forprocessing/legitimate-interests/>

³² Pokyny k pojmu oprávněný zájem, str. 34

- **Veřejné zájmy / zájmy širší veřejnosti** – v některých případech provozovatel může uplatnit veřejný zájem nebo zájem širší veřejnosti jako oprávněný zájem zpracování osobních údajů (např. charitativní organizace zpracovává osobní údaje na účely lékařského výzkumu nebo nezisková organizace zpracovává osobní údaje s cílem zvýšit povědomí o korupci vlády).³³

Podle pokynů k pojmu oprávněný zájem obecně platí, že pokud provozovatel koná nejen ve svém vlastním oprávněném zájmu (např. obchodní zájem), ale také v zájmu širší veřejnosti, tak tato skutečnost má pozitivní vliv na jeho oprávněný zájem a přikládá mu větší "váhu".³⁴ Provozovatel si rovněž může určit i jiné oprávněné zájmy, jak jsou uvedeny výše.

Klíč k zodpovězení otázky, zda svědčí oprávněný zájem provozovateli, který zpracovává státem již zveřejněné údaje, musíme hledat v samém konceptu institutu "Otevřených dat, tzv. Open Data "

Otevřené údaje jsou charakteristické tím, že umožňují volné použití bez omezení právního nebo technického charakteru. Bližší je charakterizuje a) dostupnost v online prostředí, b) strojová čitelnost, c) poskytnutí licencí a formátů, které jsou technologicky neutrální.

Zveřejnění údajů je jednou z forem zpracování osobních údajů, kterou definuje GDPR. K zásahu do soukromí dotčených osob tedy dojde už při prvotním zveřejnění ve zdrojové databázi. Právním základem pro takové zveřejnění je zákonná úprava.

b) Posouzení dopadů na dotčené osoby

- Při posuzování vlivu zpracování by se měly zohlednit pozitivní i negativní důsledky. Na celkové posouzení vlivu je rovněž důležité posoudit pravděpodobnost projevení rizika na jedné straně a závažnost důsledků na druhé straně.³⁵
- Posouzení povahy zpracovávaných dat, přičemž je důležitá skutečnost, jaké osobní údaje se zpracovávají, např. zda se zpracovávají zvláštní kategorie osobních údajů, které odhalují rasový nebo etnický původ, politické názory apod.³⁶
- Posouzení způsobu zpracování údajů – posouzení dopadů v širším smyslu může zahrnovat posouzení, zda jsou údaje veřejně zveřejněny nebo jinak zpřístupněny velkému počtu osob nebo zda se velké množství osobních údajů zpracovává nebo kombinuje s jinými údaji (například v případě profilování na komerční účely).³⁷
- Posouzení přiměřených očekávání dotčených osob – je rovněž důležité zohlednit, zda dotčené osoby mohou přiměřeně očekávat takové zpracování osobních údajů.
- Posouzení postavení provozovatele a dotčených osob – postavení dotčených osob a provozovatele je rovněž důležité při posuzování vlivu zpracování osobních údajů. Postavení provozovatele může být dominantnější nebo méně dominantní ve vztahu k dotčené osobě v závislosti na tom, zda je provozovatel např. fyzická osoba, nadnárodní společnost nebo subjekt veřejného sektoru.³⁸

33 Pokyny k pojmu oprávněný zájem, str. 35

34 Pokyny k pojmu oprávněný zájem, str. 35

35 Pokyny k pojmu oprávněný zájem, str. 38

36 Pokyny k pojmu oprávněný zájem, str. 38

37 Pokyny k pojmu oprávněný zájem, str. 39

38 Pokyny k pojmu oprávněný zájem, str. 40

c) Posouzení předběžné rovnováhy

Dalším požadavkem na aplikaci právního základu oprávněného zájmu je **nezbytnost zpracování**, t. j. zpracování osobních údajů **musí být nezbytné**. Pokud je možné rozumně dosáhnout téhož výsledku jiným, méně rušivým způsobem, právní základ ve formě oprávněného zájmu se nebude moci uplatnit.³⁹

K prokázání skutečnosti, že zpracování osobních údajů je nezbytné k dosažení oprávněného zájmu, je třeba zvážit následující otázky:

- Představuje takové zpracování rozumný způsob, jak zpracovávat osobní údaje?
- Existuje jiný, méně rušivý způsob, jak dosáhnout stejného výsledku?⁴⁰

Po posouzení všech faktorů uvedených výše je podle pokynů k pojmu oprávněný zájem třeba posoudit tzv. předběžnou rovnováhu zpracování osobních údajů. V případě, kdy na základě předběžné analýzy není jasné, jakým způsobem by se měla nastavit rovnováha mezi zpracováním osobních údajů provozovatelem na jedné straně a zájmy a základními právy dotčených osob na druhé straně, je potřeba provést další posouzení rovnováhy.

Podle pokynů k pojmu oprávněný zájem provozovatel může zvážit, zda je možné zavést dodatečná opatření s cílem pomoci snížit nepřiměřený vliv zpracování na dotčené osoby. Tyto dodatečné opatření mohou v některých (ale ne všech) případech pomoci vyvážit rovnováhu a pomoci zajistit, aby se zpracování mohlo zakládat na oprávněném zájmu provozovatele a současně chránit práva a zájmy dotčených osob.⁴¹

d) Použití dodatečných bezpečnostních opatření provozovatelem

Mezi příklady příslušných dodatečných opatření může mimo jiné patřit přísné omezení toho, kolik dat se shromažďuje, nebo poskytnutí dodatečných informací dotčeným osobám v porovnání s tím, co je konkrétně vyžadováno legislativou.⁴²

Podle ICO je rovněž nezbytné provést test proporcionality, a tedy zvážit zájmy provozovatele vůči zájmům, právům a svobodám dotčených osob. V případě, že by dotčené osoby důvodně neočekávali zpracovávání jejich osobních údajů nebo pokud by jim takové zpracování způsobilo neodůvodněné škody, jejich zájmy by pravděpodobně převýšily oprávněné zájmy provozovatele.⁴³

Otázky, které jsou podle ICO nápomocné k určení, zda jsou oprávněné zájmy provozovatele vyvážené vůči zájmům, právům a svobodám dotčených osob, jsou následující:⁴⁴

- Jaký je charakter vztahu provozovatele s dotčenými osobami?
- Jaké osobní údaje provozovatel zpracovává? Zpracovává se i zvláštní kategorie osobních údajů?
- Mohli by dotčené osoby očekávat, že jejich osobní údaje bude provozovatel zpracovávat tímto způsobem?

³⁹ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-forprocessing/legitimate-interests/>

⁴⁰ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-forprocessing/legitimate-interests/>

⁴¹ Pokyny k pojmu oprávněný zájem, str. 41

⁴² Pokyny k pojmu oprávněný zájem, str. 42

⁴³ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-forprocessing/legitimate-interests/>

⁴⁴ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-forprocessing/legitimate-interests/>

- Je pravdepodobné, že dotčené osoby budú namítať proti takovému zpracovávaní osobných údajů?
- Umí provozovateľ dotýčným osobám poskytnúť potrebné informácie týkajúce sa zpracovávaní jejich osobných údajů?
- Jaký je možný dopad takového zpracovávaní na dotčené osoby?
- Zpracovávajú sa i osobní údaje detí?

Výše uvedené otázky pomáhajú pri určení toho, zda provozovateľ splňuje požiadavky uvedené v čl. 6 odst. 1 písm. f) GDPR. Neexistuje žiadny vzorec pro určení, zda dané požiadavky provozovateľ splňuje, ale musí byť presvedčen, že jeho oprávnené zájmy nejsou překonány riziky pro dotčené osoby, které identifikoval.⁴⁵

Kromě výše uvedeného testu proporcionality je rovněž důležité, aby provozovateľ zdokumentoval své rozhodnutí týkající se oprávněných zájmů, aby byl schopen prokázat soulad s GDPR podle zásady odpovědnosti zakotvené v čl. 5 odst. 2 a v čl. 24 GDPR.

Informace týkající se zpracování osobních údajů na základě oprávněného zájmu musí provozovateľ rovněž uvést do tzv. privacy notice, tedy dokumentu, ve kterém jsou uvedeny všechny informace týkající se zpracování osobních údajů dotčených osob, jako i týkající se právního základu zpracování jejich osobních údajů.⁴⁶

V této souvislosti poukazujeme, že GDPR v čl. 14 odst. 2 písm. f) ukládá provozovateli povinnost informovat dotčené osoby, z jakého zdroje pocházejí osobní údaje, případně informovat je o tom, zda údaje pocházejí z veřejně přístupných zdrojů. Toto nesporně prokazuje, že GDPR předpokládá, že se budou dále zpracovávat osobní údaje pocházející z veřejných zdrojů, databází a registrů.

V rámci testu proporcionality je nutné zvažovat zájmy provozovatele s právy dotčených osob. V případě zpracování osobních údajů pocházejících z Open Data půjde nepochybně i o zvážení práva na informace s právem na soukromí dotčené osoby.

Ústava SR a mezinárodní dohody, které Slovenská republika ratifikovala a kterými je vázána, stanoví, že právo na soukromí a právo na informace nejsou neomezené práva, a předpokládá se možný zásah do těchto práv, který je v souladu se zákonem.

Listina základních práv Evropské unie v článku 8 upravuje ochranu osobních údajů následovně:

1. Každý má právo na ochranu osobních údajů, které se ho týkají.
2. Tyto údaje musí být řádně zpracovány pro určené účely na základě souhlasu dotčené osoby nebo dle jiného oprávněného důvodu stanoveného zákonem. Každý má právo na přístup k shromážděným údajům, které se ho týkají, a právo na jejich opravu.

V rámci posuzování vztahu mezi právem na informace a právem na soukromí třeba zohlednit zejména fakt, že osobní údaje zpracovávané z Open Data už jednou byly zveřejněny na základě rozhodnutí zákonodárce v rámci veřejně dostupného registru. Tedy ve vztahu k již jednou zveřejněným osobním údajům došlo k oslabení jejich ochrany, resp. jejich další použití nepředstavuje nepřiměřený a nezákonný zásah do práv dotčené osoby.

⁴⁵ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-forprocessing/legitimate-interests/>

⁴⁶ <https://ico.org.uk/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr/lawful-basis-forprocessing/legitimate-interests/>

Zákonodárce rozhodnutím a zřízením veřejných rejstříků právně předpokládá, že ve vztahu k určitému okruhu osobních údajů převažuje právo na informace nad právem na soukromí dotčených osob. Jedním z důvodů a účelů zveřejnění těchto údajů může být například zvýšená transparentnost veřejné správy, kontrola hospodárnosti nakládání s veřejnými zdroji nebo zveřejnění pro účely předcházení podvodům.